

Belgian National Orchestra & Hermus

3 Nov.'23

**Henry Le Boeuf Hall,
Bozar**

Gezongen teksten

ZWEITE SZENE

TRISTAN

(stürzt herein)

Isolde! Geliebte!

ISOLDE

Tristan! Geliebter!

(Stürmische Umarmungen beider, unter denen sie in den Vordergrund gelangen.)

BEIDE

Bist du mein?

Hab' ich dich wieder?

Darf ich dich fassen?

Kann ich mir trauen?

Endlich! Endlich!

An meiner Brust!

Fühl' ich dich wirklich?

Seh' ich dich selber?

Dies deine Augen?

Dies dein Mund?

Hier deine Hand?

Hier dein Herz?

Bin ich's? Bist du's?

Halt' ich dich fest?

Bist du's?

Ist es kein Trug?

Ist es kein Traum?

O Wonne der Seele!

O süße, hehrste,

kühnste, schönste,

seligste Lust!

Ohne Gleiche!

Überreiche!

Überselig!

Ewig! Ewig!

Ungeahnte,

nie gekannte!

Überschwenglich

hoch erhabne!

Freudejauchzen!

Lustentzücken!

Himmelhöchstes

Weltentrücken!

Mein! Tristan mein!

Mein! Isolde mein!

TWEDE SCÈNE

TRISTAN

(komt binnen gehold)

Isolde! Liefste!

ISOLDE

Tristan! Liefste!

(Zij omarmen elkaar onstuimig en komen daarbij naar het voortoneel.)

BEIDEN

Ben je de mijne?

Heb ik je weder?

Mag 'k je omhelzen?

Kan ik het wagen?

Eindelijk! Eindelijk!

Kom aan mijn borst!

Voel ik je werkelijk?

Ben je het zelf?

Zijn dit je ogen?

Is dit je mond?

Hier, is 't je hand?

Hier, is 't je hart?

Ben ik het? Ben jij het?

Hou ik je vast?

Ben jij het?

Is 't geen bedrog?

Is het geen droom?

O, geluk van de ziel!

O, zoetste, edelste,

koenste, schoonste,

zaligste lust!

Zonder gelijke!

Meer dan rijke!

Meer dan zalig!

Eeuwig! Eeuwig!

Onvermoede,

nooit bevroede,

onvergelijkelijk

hoog verheven!

Vreugdejubel!

Lustverrukking!

Hemelhoogste

wereldverzaking!

Mijn Tristan!

Mijn Isolde!

Mein und dein!
Ewig! Tristan mein, Isolde ewig dein!
Ewig! Isolde mein!
Tristan! Isolde!
Ewig, ewig ein!

ISOLDE
Wie lange fern!
Wie fern so lang'!

TRISTAN
Wie weit so nah'!
So nah' wie weit!

ISOLDE
O Freundesfeindin,
böse Ferne!
Träger Zeiten
zögernde Länge!

TRISTAN
O Weit' und Nähe!
Hart entzweite!
Holde Nähe!
Öde Weite!

ISOLDE
Im Dunkel du,
im Lichte ich!

TRISTAN
Das Licht! Das Licht!
O dieses Licht,
wie lang' verlosch es nicht!
Die Sonne sank,
der Tag verging,
doch seinen Neid
erstickt' er nicht:
sein scheuchend Zeichen
zündet er an,
und steckt's an der Liebsten Türe,
daß nicht ich zu ihr führe.

ISOLDE
Doch der Liebsten Hand
löschte das Licht;
wes die Magd sich wehrte,
scheut' ich mich nicht:
in Frau Minnes Macht und Schutz,
bot ich dem Tage Trutz!

Tristan!
Isolde!
Mijn en dijn!
Immer één!
Eeuwig, eeuwig één!

ISOLDE
Zo lang, zo ver!
Hoe ver, zo lang!

TRISTAN
Hoe ver, zo na!
Zo na, zo ver!

ISOLDE
O, vreugdevijandin,
boze verte!
O, talmende traagheid
van de luie tijd!

TRISTAN
O, verte en nabijheid,
zo hard gescheiden!
Zoete nabijheid,
lege verte!

ISOLDE
Jij in 't donker,
Ik in 't licht!

TRISTAN
Het licht! Het licht!
O, dat licht!
Hoe lang toch doofde 't niet!
De zonne zonk,
de dag verging,
maar zijn nijd
verstikte niet:
zijn verjagend teken
stak hij aan,
en hing het aan der liefste deur,
dat 'k niet bij haar zou gaan.

ISOLDE
Maar de hand van de liefste
doofde het licht.
Al verzette Brangäne zich,
ik vreesde niet;
in Vrouw Minnes bescherming en macht
trotseerde ik de dag.

TRISTAN

Der tückische Tag,
der Neidbereite,
trennen konnt' uns sein Trug,
doch nicht mehr täuschen sein Lug!
Seine eitle Pracht,
seinen prahlenden Schein
verlacht, wem die Nacht
den Blick geweiht:
seines flackernden Lichtes
flüchtige Blitze
blenden uns nicht mehr.
Wer des Todes Nacht
liebend erschaut,
wem sie ihr tief'
Geheimnis vertraut:
des Tages Lügen,
Ruhm und Ehr',
Macht und Gewinn,
so schimmernd hehr,
wie eitler Staub der Sonnen
sind sie vor dem zersponnen!
In des Tages eitlen Wähnen
bleibt ihm ein einzig Sehnen,
das Sehnen hin
zur heil'gen Nacht,
wo urewig,
einzig wahr
Liebeswonne ihm lacht.
*(Tristan zieht Isolde sanft zur Seite auf eine
Blumenbank nieder, senkt sich vor ihr auf die
Knie und schmiegt sein Haupt in ihren Arm.)*

BEIDE

O sink' hernieder,
Nacht der Liebe,
gib Vergessen,
daß ich lebe;
nimm mich auf
in deinen Schoß,
löse von
der Welt mich los!
Verloschen nun
die letzte Leuchte;
was wir dachten,
was uns däuchte;
all Gedenken, –
all Gemahnen, –
heil'ger Dämmerung
hehres Ahnen
löscht des Wähnens Graus
welterlösend aus.
Barg im Busen

TRISTAN

De listige dag,
tot afgunst bereid,
kon ons scheiden met zijn bedrog,
maar geen leugen bedroog ons nog.
Om zijn ijdele pracht
en zijn pralende schijn
lacht ieder, wiens blik
door de nacht werd gewijd:
de vluchtige flitsen
van zijn flakkerend licht
verblinden ons niet langer.
Wie de nacht van de dood
liefhebbend aanschouwt,
wie ze haar diepste
geheim toevertrouwt,
voor hem zijn de leugens van de dag,
zijn roem en eer,
zijn rijkdom en macht,
zo schitt'rend en edel,
verpulverd
als 't luttele stof van de zon.
In de ijdele waan van de dag
blijft hem één enkel verlangen,
't verlangen
naar de heilige nacht,
waar eeuwig en eeuwig
en enig waar,
het liefdegeluk naar hem lacht.
*(Tristan zet Isolde zachtjes op een met bloemen
begroeide bank, zinkt voor haar op zijn knieën en
vlijt zijn hoofd in haar armen.)*

BEIDEN

O, zink op ons neder,
nacht der liefde,
geef vergetelheid
opdat ik zou leven;
neem mij op
in je schoot,
maak mij los
van deze wereld!
Laat nu de laatste
lichten doven;
wat wij dachten,
wat ons dunkte,
alle gedachten,
elke vermaning, –
de hoge verwachting
der heilige schemering
doofde de gruwel van de dwaling,
en verlost ons van de wereld.
In onze boezem

uns sich die Sonne,
leuchten lachend
Sterne der Wonne.
Von deinem Zauber
sanft umsponnen,
vor deinen Augen
süß zerronnen;
Herz an Herz dir,
Mund an Mund;
eines Atems
ein'ger Bund;
bricht mein Blick sich
wonn' – erblindet,
erbleicht die Welt
mit ihrem Blenden:
die uns der Tag
trügend erhellt,
zu täuschendem Wahn
entgegengestellt,
selbst dann
bin ich die Welt:
Wonnehehrstes Weben,
Liebeheiligestes Leben,
Nie – wieder – Erwachens
wahnlos
hold bewußter Wunsch.

*(Tristan und Isolde versinken wie in gänzliche
Entrücktheit, in der sie, Haupt an Haupt auf die
Blumenbank zurückgelehnt, verweilen.)*

BRANGÄNE

(von der Zinne her, unsichtbar)
Einsam wachend
in der Nacht,
wem der Traum
der Liebe lacht,
hab' der Einen
Ruf in acht,
die den Schläfern
Schlimmes ahnt,
bange zum
Erwachen mahnt!
Habet acht!
Habet acht!
Bald entweicht die Nacht!

ISOLDE

(leise)
Lausch, Geliebter!

verborg zich de zon;
lachend schijnen
de sterren van 't geluk.
Door jouw tover
zachtjes ingesponnen,
vóór je ogen
zoet vergaande,
hart aan hart,
mond aan mond,
één enkele adem,
één enkele bond; –
mijn blikken breken,
verblind door 't geluk;
de wereld verbleekt
met al haar verblinding,
die de dag met leugens
belicht,
en met bedrieglijke waan
mij tegemoet treedt –
dan waar ikzelf
de wereld ben,
't edelste weefsel van het geluk,
't heiligste leven der liefde –
nooit weer ontwaken,
zonder denken,
bewuste wens van geluk.

*(Tristan en Isolde dromen weg in volledige
onthechting. Met de hoofden tegen elkaar
verwijlen ze achterover leunend op de met
bloemen begroeide bank.)*

BRANGÄNE

(onzichtbaar, vanop de hoge tinnen)
Eenzaam wakend
in de nacht,
laat, wie de droom
der liefde toelacht,
achten op de roep
der éne,
die onraad
voor de slapers raadt,
en hen bang
't ontwaken maant.
Neemt u in acht!
Neemt u in acht!
Weldra wijkt de nacht.

ISOLDE

(zacht)
Hoor, geliefde!

TRISTAN
(ebenso)
Laß mich sterben!

ISOLDE
(allmählich sich ein wenig erhebend)
Neid'sche Wache!

TRISTAN
Nie erwachen!

ISOLDE
Doch der Tag
muß Tristan wecken?

TRISTAN
(ein wenig das Haupt erhebend)
Laß den Tag
dem Tode weichen!

ISOLDE
Tag und Tod,
mit gleichen Streichen,
sollten unsre
Lieb' erreichen?

TRISTAN
(sich mehr aufrichtend)
Unsre Liebe?
Tristans Liebe?
Dein' und mein',
Isoldes Liebe?
Welches Todes Streichen
könnte je sie weichen?
Stünd' er vor mir,
der mächt'ge Tod,
wie er mir Leib
und Leben bedroht',
die ich so willig
der Liebe lasse,
wie wäre seinen Streichen
die Liebe selbst zu erreichen?
Stürb' ich nun ihr,
der so gern ich sterbe,
wie könnte die Liebe
mit mir sterben!
Die ewig lebende
mit mir enden?
Doch, stürbe nie seine Liebe,
wie stürbe dann Tristan
seiner Liebe?

TRISTAN
(zacht)
Laat mij sterven!

ISOLDE
(richt zich geleidelijk op)
Jaloerse waker!

TRISTAN
Nooit ontwaken!

ISOLDE
Maar de dag
moet Tristan wekken?

TRISTAN
(heft zijn hoofd een beetje op)
Laat de dag
wijken voor de dood!

ISOLDE
Zullen dag en dood
met dezelfde streken
onze liefde
kunnen breken?

TRISTAN
(zich meer oprichtend)
Onze liefde?
Tristans liefde?
Jouw, mijn,
Isoldes liefde?
Voor welke slagen van de dood
zou die ooit kunnen wijken?
Als hij voor mij stond,
de machtige dood,
en mijn lijf
en leven bedreigde –
die 'k voor de liefde
gewillig zou laten –
hoe zouden zijn slagen
de liefde zelve kunnen belagen?
En stierf ik voor haar,
voor wie 'k zo graag zou sterven,
hoe kon dan de liefde
mét mij sterven?
Hoe kon d'eeuwig levende
met mij verdwijnen?
Maar als zijn liefde nooit zou sterven,
hoe kon dan Tristan
aan zijn liefde sterven?

ISOLDE

Doch unsre Liebe,
heißt sie nicht Tristan
und – Isolde?
Dies süße Wörtlein: und,
was es bindet,
der Liebe Bund,
wenn Tristan stürb',
zerstört' es nicht der Tod?

TRISTAN

(sehr ruhig)

Was stürbe dem Tod,
als was uns stört,
was Tristan wehrt,
Isolde immer zu lieben,
ewig ihr nur zu leben?

ISOLDE

Doch dieses Wörtlein: und, –
wâr' es zerstört,
wie anders als
mit Isoldes eig'nem Leben
wâr' Tristan der Tod gegeben?

TRISTAN

(zieht, mit bedeutungsvoller Gebärde, Isolde sanft an sich)

So stürben wir,
um ungetrennt,
ewig einig,
ohne End',
ohn' Erwachen,
ohn' Erbangen,
namenlos
in Lieb umfangen,
ganz uns selbst gegeben,
der Liebe nur zu leben!

ISOLDE

(wie in sinnender Entrücktheit zu ihm aufblickend)
So stürben wir,
um ungetrennt, –

TRISTAN

ewig einig
ohne End', –

ISOLDE

ohn' Erwachen, –

ISOLDE

Maar onze liefde,
heet ze niet Tristan,
en – Isolde?
Dat zoete woordje "en",
en wat het verbindt:
de liefdeband –
als Tristan zou sterven,
zou de dood die niet bederven?

TRISTAN

(zeer rustig)

Wat zou de dood sterven,
tenzij wat ons verstoort,
wat Tristan belet
Isolde steeds te beminnen
en eeuwig voor haar slechts te leven?

ISOLDE

Maar dat woordje "en",
was het vernietigd,
hoe anders dan
met Isoldes eigen leven
werd Tristan dan ten dode opgeschreven?

TRISTAN

(trekt met een veelzeggend gebaar Isolde zacht naar zich toe)

Zo zouden wij sterven,
om, nooit gescheiden,
eeuwig vereend,
zonder einde,
zonder ontwaken,
zonder vrees,
zonder naam,
in liefde verstrengeld,
geheel aan onszelve gegeven,
voor de liefde slechts te leven.

ISOLDE

(als in mijmerende verrukking naar hem opkijkend)
Zo zouden wij sterven,
om, nooit gescheiden –

TRISTAN

Eeuwig vereend –
zonder einde –

ISOLDE

zonder ontwaken –

TRISTAN
ohn' Erbangen, –

ISOLDE
Namenlos

BEIDE
in Lieb' umfangen –
ganz uns selbst gegeben,
der Liebe nur zu leben!
(Isolde neigt wie überwältigt das Haupt an seine Brust.)

BRANGÄNE
Habet acht!
Habet acht!
Schon weicht dem Tag die Nacht.

TRISTAN
(lächelnd zu Isolde geneigt)
Soll ich lauschen?

ISOLDE
(schwärmerisch zu Tristan aufblickend)
Laß mich sterben!

TRISTAN
Muß ich wachen?

ISOLDE
Nie erwachen!

TRISTAN
Soll der Tag
noch Tristan wecken?

ISOLDE
(begeistert)
Laß den Tag
dem Tode weichen!

TRISTAN
Des Tages Dräuen nun
trotzten wir so?

ISOLDE
(mit wachsender Begeisterung)
Seinem Trug ewig zu fliehn!

TRISTAN
Sein dämmernder Schein
verscheuchte uns nie?

TRISTAN
zonder vrees –

ISOLDE
zonder naam –

BEIDEN
in liefde verstrengeld,
geheel aan onszelve gegeven,
voor de liefde slechts te leven!
(Isolde legt, als overweldigd, haar hoofd op zijn borst.)

BRANGÄNE
Neemt u in acht!
Neemt u in acht!
Voor de dag wijkt weldra de nacht!

TRISTAN
(richt zich glimlachend tot Isolde)
Moet ik luisteren?

ISOLDE
(kijkt in vervoering op naar Tristan)
Laat mij sterven!

TRISTAN
Moet ik waken?

ISOLDE
Nooit ontwaken!

TRISTAN
Zal de dag
nog Tristan wekken?

ISOLDE
(geestdriftig)
Laat de dag
voor de dood wijken!

TRISTAN
Trotseren wij zo
de dreiging van de dag?

ISOLDE
(met groeiende geestdrift)
Eeuwig vluchten voor zijn bedrog!

TRISTAN
Jaagt zijn deemsterende schijn
ons nooit weg?

ISOLDE

(mit großer Gebärde ganz sich erhebend)
Ewig währ' uns die Nacht!
(Tristan folgt ihr, sie umfangen sich in
schwärmerischer Begeisterung.)

BEIDE

O ew'ge Nacht,
süße Nacht!
Hehr erhabne,
Liebesnacht!
Wen du umfangen,
wem du gelacht,
wie wär' ohne Bangen
aus dir er je erwacht?
Nun banne das Bangen
holder Tod,
sehnd verlangter
Liebestod!
In deinen Armen,
dir geweiht,
urheilig Erwärmen,
von Erwachens Not befreit.
Wie sie fassen,
wie sie lassen,
diese Wonne,
fern der Sonne,
fern der Tage
Trennungsklage!
Ohne Wähnen
sanftes Sehnen,
ohne Bangen,
süß Verlangen;
ohne Wehen
hehr Vergehen,
ohne Schmachten
hold Umnachten;
ohne Meiden,
ohne Scheiden,
traut allein,
ewig heim,
in ungemessnen Räumen
übersel'ges Träumen.

ISOLDE

Du Isolde,
Tristan ich,
nicht mehr Isolde!

TRISTAN

Tristan du,
ich Isolde,
nicht mehr Tristan!

ISOLDE

(verheft zich met grote gebaren.)
Eeuwig bescherm' ons de nacht!
(Tristan volgt Isolde, ze omarmen elkaar met
geestdriftige hartstocht.)

BEIDEN

O, eeuwige nacht!
Zoete nacht!
Hoge, verhevene
liefdesnacht!
Wie je gevangen hebt
en wie je toelacht,
hoe zou hij – zonder vrezen –
ooit uit jou zijn ontwaakt?
Verban nu dat vrezen,
lieflijke dood,
smachtend verlangde
liefdedood!
In jouw armen,
aan jou gewijd,
eeuwig heilige warmte,
uit de nood van 't ontwaken bevrijd.
Hoe dit te vatten?
Hoe ze te laten,
deze zaligheid,
ver van de zon,
ver van het klagen
der scheidingsdagen?
Zacht verlangen
zonder illusie,
zoete wensen
zonder vrees;
verheven verdwijnen
zonder pijnen,
verzinken in de nacht
zonder enige klacht,
zonder mijden,
zonder scheiden,
trouw alleen
aan 't eeuwige heem;
in onmetelijke ruimten
allerzalgst dromen.

ISOLDE

Jij Isolde,
ik Tristan,
niet meer Isolde.

TRISTAN

Jij Tristan,
ik Isolde,
niet meer Tristan.

BEIDE

Ohne Nennen,
ohne Trennen,
neu Erkennen,
neu Entbrennen;
endlos ewig
ein-bewußt:
heiß erglühter,
höchste Liebeslust!

*(Isolde, die nichts um sich her vernommen, heftet
das Auge mit wachsender Begeisterung auf
Tristans Leiche.)*

ISOLDE

Mild und leise
wie er lächelt,
wie das Auge
hold er öffnet, –
seht ihr's, Freunde?
Seht ihr's nicht?
Immer lichter
wie er leuchtet,
sternumstrahlet
hoch sich hebt?
Seht ihr's nicht?
Wie das Herz ihm
mutig schwillt,
voll und hehr
im Busen ihm quillt?
Wie den Lippen,
wonnig mild,
süßer Atem
sanft entweht: –
Freunde! Seht!
Fühlt und seht ihr's nicht? –
Höre ich nur
diese Weise,
die so wundervoll und leise,
Wonne klagend,
alles sagend,
mild versöhnend
aus ihm tönend,
in mich dringet,
auf sich schwinget,
hold erhallend
um mich klinget?
Heller schallend,
mich umwallend,
sind es Wellen
sanfter Lüfte?
Sind es Wogen
wonniger Düfte?

BEIDEN

Zonder namen,
zonder scheidung,
in nieuwe herkenning,
in nieuwe brand;
eindeloos eeuwig,
één-zijns bewust:
heet ontbrande boezem
der hoogste liefdelust!

*(Isolde, die niets gehoord heeft van wat rondom
haar gebeurde, kijkt steeds geestdriftiger naar
Tristans lijk.)*

ISOLDE

Hoe hij glimlacht,
mild en zacht,
hoe hij lief
de ogen opent –
ziet gij 't, vrienden?
Ziet gij 't niet?
Hoe hij heller steeds
gaat stralen,
ster-omkranst
zich hoog verheft?
Ziet gij 't niet?
Hoe zijn hart nu
dapper uitzet,
vol en edel
in zijn boezem klopt?
Hoe uit
heerlijk milde lippen
een zoete adem
zacht ontsnapt?
Vrienden! Ziet!
Voelt en ziet gij 't niet? –
Hoor nu ik slechts
deze wijze,
die zo wonderlijk en zacht
zalig klagend,
alles vragend,
mild verzoenend,
uit hem klinkt
en in mij dringt,
naar boven stijgt
en zoet weergalmend
rond mij drijft?
Helder klinkend,
mij omringend,
zijn het golven
van zachte luchten?
Zijn het wolken
van geurige zuchten?

Wie sie schwellen,
mich umrauschen,
soll ich atmen,
soll ich lauschen?
Soll ich schlürfen,
untertauchen?
Süß in Düften
mich verhauchen?
In dem wogenden Schwall,
in dem tönenden Schall,
in des Weltatems
wehendem All, –
ertrinken,
versinken,
unbewußt, –
höchste Lust!

*(Isolde sinkt, wie verklärt, in Brangänes Armen
sanft auf Tristans Leiche. Große Rührung und
Entrücktheit unter den Umstehenden. Marke
segnet die Leichen.)*

*(Der Vorhang fällt langsam während der letzten
Fermate.)*

Hoe ze zwellen,
mij omruisen,
zal ik aad'men,
zal ik luist'ren?
Zal 'k ze puren,
onderduiken?
In zoete geuren
mij verschuilen?
In de deinende vloed,
het weerklinkend geschal,
in 's werelds adem
vlietend Al –
verdrinken,
verzinken, –
onbewust, –
hoogste lust!

*(Als verheerlijkt zinkt Isolde, nog steeds in
Brangänes armen, zacht op het lijk van Tristan.
– Grote ontroering en ontsteltenis bij de
omstaanders. Marke zegent de lijken.)*

(Het doekt valt tijdens het laatste akkoord.)